

فضائل و اعمال

روز مساهلہ

دینوک

فروشگاه تخصصی کتب دینی

دکتر امین اوحدی

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۷
۱. معرفی و اهمیت روز مباحله	۱۱
۱ - ۱. روز بیست و چهارم ذی الحجه سال نهم هجری، روز مباحله	۱۱
۱ - ۲. معنای مباحله	۱۳
۱ - ۳. اجرای مباحله	۱۳
۱ - ۴. اهمیت مباحله	۱۶
۱ - ۴ - ۱. استناد و ارجاع به واقعه مباحله توسط اهل بیت علیهم السلام	۱۶
۱ - ۴ - ۱ - ۱. استنادات امیرالمؤمنین علی علیه السلام	۱۶
۱ - ۴ - ۱ - ۲. استنادات حضرت مجتبی علی علیه السلام	۱۸
۱ - ۴ - ۲. آیه مباحله، برترین فضیلت امیرالمؤمنین علی علیه السلام در قرآن	۱۹
کریم	۱۹
۱ - ۴ - ۳. تعداد ناقلین واقعه مباحله	۲۰
۱ - ۴ - ۴. نماز در مسجد مباحله	۲۱

۲۳	۲- اعمال روز مباحله
۲۳	۲- ۱. غسل
۲۵	۲- ۲. روزه
۲۵	۲- ۳. لباس نو پوشیدن
۲۶	۲- ۴. زیارت حضرات معصومین علیهم السلام
۲۷	۲- ۵. نماز روز مباحله در قبل از ظهر
۲۸	۲- ۶. اجتماع مؤمنین برای دعا
۲۹	۲- ۷. ادعیه روز مباحله
۲۹	۲- ۷- ۱. دعای رسول خدا صلی الله علیه و آله در روز مباحله
۴۲	۲- ۷- ۲. دعای امیرالمؤمنین علیه السلام برای روز مباحله
۷۰	۲- ۷- ۳. دعای حضرت موسی بن جعفر علیه السلام برای روز مباحله
۸۷	فهرست منابع

پیش‌گفتار

روزی مأمون از حضرت رضا علیه السلام سؤال کرد:

أَخْبِرْنِي بِأَكْبَرِ فَضِيلَةٍ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عليه السلام يَدُلُّ عَلَيْهَا الْقُرْآنُ؟
بزرگترین فضیلت امیر المؤمنین علیه السلام که قرآن بر آن دلالت
می‌کند، چیست؟

حضرت رضا فرمود: این فضیلت (که می‌گویی)، در آیه مباهله
است، آن‌جا که خداوند می‌فرماید:

﴿فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ، فَقُلْ تَعَالَوْا
نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَابْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا وَنِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَ
أَنْفُسَكُمْ، ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ﴾

«هرکس بعد از آنچه از علم برایت آمده است، با تو مخاصمه کند،
بگو: بیایید پسرانمان و پسرانتان، زنانمان و زنانتان، خودمان و
خودتان را فراخوانیم. سپس مباهله کنیم و لعنت خداوند را بر
دروغگویان قرار دهیم»

پس آن حضرت در ادامه استدلالش، چنین فرمود:
 (در واقعه مباحله) رسول خدا ﷺ، حسن و حسین علیهما السلام را به
 عنوان پسرانش، فاطمه علیها السلام را به عنوان زنان، و
 امیرالمؤمنین علی را به عنوان نفس خود آورد. از آنجا که هیچ
 یک از مخلوقات خداوند، بالاتر و برتر از رسول خدا ﷺ
 نیست، در نتیجه بنا بر حکم خداوند عز و جل، کسی برتر از نفس
 رسول خدا ﷺ؛ یعنی امیرالمؤمنین علی، نخواهد بود.^۱

بر اساس این حدیث بسیار شریف، هرگونه تلاش در راه
 بزرگداشت واقعه مباحله، در واقع احیای بزرگترین فضیلت
 امیرالمؤمنین علی در کلام الهی، و تلاش در جهت تبیین جایگاه اهل
 بیت علیهم السلام در میان آموزه‌های دینی می‌باشد. به نظر نویسنده کتاب
 حاضر، عموم جامعه، آن هنگام به این ماجرای تاریخی، نظری عمیق‌تر
 و همه جانبه خواهد داشت که برهان‌های شیعی برگرفته از داستان
 مباحله، با بستری عاطفی همراه شود. نیایش‌هایی که از حضرات
 معصومین علیهم السلام برای روز مباحله نقل شده است، زمینه‌ای بسیار مناسب
 برای تحقق این هدف می‌باشد. لذا به جمع‌آوری و تدوین کتاب حاضر
 اقدام گردید تا فرهنگ نیایش در این روز شریف در میان شیعیان اهل
 بیت علیهم السلام توسعه یابد.

این کتاب، در دو بخش: «معرفی و اهمیت روز مباحله» و «اعمال
 روز مباحله» تهیه و تدوین شده است. بخش «اعمال روز مباحله» شامل
 ادعیه‌ای است که علاوه بر نیایش‌های توحیدی، به تبیین جایگاه و مبانی

امامت شیعی می‌پردازد و با تلفیقی از توّسل به ائمه اطهار علیهم‌السلام، روح تشیّع را در قلوب عموم مردم احیا می‌سازد. لذا شایسته است کسانی که به نحوی، توسعه فرهنگ تشیّع را خواستارند و احیای مکتب اهل بیت علیهم‌السلام، دغدغه فکری آنها می‌باشد، نسبت به احیای مراسم عبادی در روز مباهله اقدام نمایند.

در انتها خدای را سپاس می‌گوییم که توفیق گردآوری این نوشتار را نصیب اینجانب گردانید، و امید آن دارم که این تلاش، مورد رضای خداوند متعال و مولایمان امام عصر علیه‌السلام قرار گرفته، ره توشه‌ای باشد برای روزی که دست‌ها خالی و دل‌ها نگران آن است.

امین اوحدی

۱ ذی الحجة ۱۴۳۵

سال روز ازدواج امیرالمؤمنین و حضرت زهرا علیهما‌السلام

فروشگاه تخصصی کتب دینی

محمد مصطفی حبیب، و به آبروی علی مرتضی، و به حق اولیائت که آنها را برگزیدی، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و گناهان گذشته مرا بیمار، و در بقیه عمرم مرا (از گناهان) حفظ کن.

(۴۶) وَأَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ أَنْ أَعُودَ فِي شَيْءٍ مِنْ مَعَاصِيكَ أَبَدًا مَا أَبْقَيْتَنِي حَتَّى تَتَوَفَّانِي، وَأَنَا لَكَ مُطِيعٌ، وَأَنْتَ عَنِّي رَاضٍ، وَأَنْ تَخْتِمَ لِي عَمَلِي بِأَحْسَنِهِ، وَتَجْعَلَ لِي ثَوَابَهُ الْجَنَّةِ، وَأَنْ تَفْعَلَ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ.

بارالها! به تو پناه می‌برم که هرگز به هیچ‌یک از گناهان تو تا وقتی مرا بمیرانی، باز نگردم، و مطیع تو باشم، و تو از من خوشنود باشی، و عمل مرا را به نیکوترین وجهش خاتمه بخشی، و پاداش آن را برای من بهشت قرار دهی، و با من آن‌گونه رفتار کنی که تو اهل آن هستی.

(۴۷) يَا أَهْلَ التَّقْوَى! يَا أَهْلَ الْمَغْفَرَةِ! صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَارْحَمْنِي بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ! ^۱

ای اهل تقوی! و ای اهل آمرزش! بر محمد و خاندان او درود فرست، و به رحمت بر من رحم کن، ای مهربان‌ترین مهربانان!

۲ - ۷ - ۲. دعای امیرالمؤمنین علیه السلام برای روز مباحله

* مرحوم سیدبن طاووس در «اقبال الاعمال»، دعای شریفی را به نقل از امیرالمؤمنین علیه السلام برای روز مباحله نقل می‌کند که عبارت است از:

بارالها! بر محمد، و برادر و وصیش، امیرالمؤمنین، قبله عارفین، پرچم هدایت هدایت جویان، و دومین نفر از پنج تن مبارک، درود فرست، آنانی که روح الامین به ایشان افتخار کرد، و خداوند به ایشان مباهله ورزید و فرمود، در حالی که راستگوترین گویندگان است: «پس هرکس بعد از آن چه از علم برایت آمده است، با تو مخاصمه کند، بگو: بیایید پسرانمان و پسرانتان، زنانمان و زنانتان، خودمان و خودتان را فراخوانیم. سپس مباهله کنیم و لعنت خداوند را بر دروغگویان قرار دهیم».

(۱۴) ذَلِكِ الْإِمَامُ الْمَخْصُوصُ بِمَوَاحَاتِهِ يَوْمَ الْإِخَاءِ، وَالْمَوْثِرُ بِالْقُوتِ بَعْدَ ضَرْ الطَّوِيِّ، وَمَنْ شَكَرَ اللَّهَ سَعِيَهُ فِي هَلْ أَتَى، وَمَنْ شَهِدَ بِفَضْلِهِ مُعَادُوهُ وَ أَقَرَّ بِمَنَاقِبِهِ جَا حِدُوهُ. مَوْلَى الْأَنَامِ وَ مُكْسِرُ الْأَصْنَامِ، وَمَنْ لَمْ تَأْخُذْهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ.

(امیرالمؤمنین) آن امامی است که روز عقد اخوت، به (مقام) برادری رسول خدا ﷺ اختصاص یافت و طعامش را بعد از گرسنگی شدید ایثار نمود، و خداوند این تلاش او را در آیه «هل أتى» تقدیر کرد. او کسی است که دشمنانش به فضل و برتری او شهادت دادند، و انکارکنندگان، به مناقب او اقرار نمودند. پادشاه مردم و شکننده بتهاست، و کسی است که در راه خدا، از ملامت سرزنش کنندهای پاک ندارد.

(۱۵) مَا طَلَعَتْ شَمْسُ النَّهَارِ، وَ أَوْرَقَتِ الْأَشْجَارُ، وَ عَلَى النُّجُومِ الْمَشْرِقَاتِ مِنْ عِثْرَتِهِ، وَ الْحُجَجِ الْوَاضِحَاتِ مِنْ ذُرِّيَّتِهِ. ۱

فهرست منابع

- ۱ - احمد بن علی طبرسی، الاحتجاج، نشر مرتضی، ۱۴۰۳ ق.
- ۲ - سید رضی الدین علی بن موسی بن جعفر بن طاووس، إقبال الأعمال، مؤسسة الاعلمی، ۱۴۱۷ ق.
- ۳ - محمد باقر بن محمد تقی مجلسی، بحار الانوار، ج ۴۴، ۴۹، ۸۱، ۹۸، ۱۰۰؛ دارالکتب الاسلامیة و المكتبة الاسلامیة.
- ۴ - ابراهیم بن علی عاملی کفعمی، البلد الامین، چاپ سنگی، ۱۳۸۲ ق.
- ۵ - محمد بن علی بن بابویه قمی، الخصال، جامعه مدرّسین قم، ۱۳۶۲ ش.
- ۶ - محمد باقر بن محمد تقی مجلسی، زادالمعاد، انتشارات اسلامیة، ۱۳۷۹ ش.
- ۷ - سلیم بن قیس هلالی کوفی، کتاب سلیم بن قیس، انتشارات الهادی، قم، ۱۴۱۵ ق.
- ۸ - سید رضی الدین علی بن موسی الطاووس، سعد السعود، دارالذخائر، چاپ اول.
- ۹ - علی بن یوسف مطهر حلّی، العدد القویة، کتابخانه آیه الله مرعشی، ۱۴۰۸ ق.
- ۱۰ - حسن بن عبدالله عسکری، الفروق فی اللغة، دار الافاق الجديدة، چاپ اول.
- ۱۱ - محمد بن محمد مفید، الفصول المختارة، کنگره شیخ مفید، ۱۴۱۳ ق.

- ۱۲ - ابن منظور، لسان العرب، دارالفکر، ۱۴۱۴ ق.
- ۱۳ - محمد تقی مجلسی، لوامع صاحبقرانی، مؤسسه اسماعیلیان، ۱۴۱۴ ق.
- ۱۴ - محمد بن مشهدی، المزار الکبیر، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۴۱۹ ق.
- ۱۵ - محمد بن محمد بن نعمان بغدادی، مساز الشیعة، کنگره شیخ مفید، ۱۴۱۳ ق.
- ۱۶ - محمد بن جریر بن رستم طبری، المسترشد فی إمامة علی بن أبی طالب علیه السلام، نشر کوشانیور، ۱۴۱۵ ق.
- ۱۷ - ابراهیم بن علی عاملی کفعمی، المصباح، انتشارات رضی، ۱۴۰۵ ق.
- ۱۸ - محمد بن حسن طوسی، مصباح المتهجد، مؤسسه فقه الشیعة، ۱۴۱۱ ق.
- ۱۹ - محمد بن محمد بن نعمان بغدادی، المقنعة، کنگره شیخ مفید، ۱۴۱۳ ق.
- ۲۰ - حسین بن محمد راغب اصفهانی، مفردات ألفاظ القرآن، دار القلم - الدار الشامیة، ۱۴۱۲ ق.
- ۲۱ - محمد بن شهر آشوب، المناقب، انتشارات علامه، ۱۳۷۹ ق.
- ۲۲ - محمد بن علی بن بابویه قمی، من لایحضره الفقیه، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۴۱۳ ق.
- ۲۳ - محمد بن حسن عاملی، وسائل الشیعة، انتشارات آل البيت، ۱۴۰۹ ق.